

3.3 Pionýrská organizace

Snaha komunistické moci vše ovládat se promítla do škol i prostřednictvím pionýrské organizace, určené v době, kdy by se mě to mohlo týkat, žákům od 4. třídy, již jsem začal navštěvovat r. 1953; Jarda ovšem zažil r. 1955 nábor už ve 3. třídě. Ani jeden z nás jsme tam na prvním stupni nevstoupili.

Pro "slavnostní" příležitosti byly určeny pionýrské kroje - pro kluky tmavě modré kalhoty a bílé košile, pro děvčata tmavě modré sukně a bílé halenky, zda se lišily od těch "klučičích", to už nevím. Do školy měli pionýři nosit rudý šátek, v kruzích mně blízkých nazývaný *hadrem*. Víím, že pionýři mívali jednou týdně schůzky, co na nich dělali, to nevím, ale rozhodně to zpravidla nebylo nic atraktivního. Pionýři z jedné třídy tvořili "oddíl", který vedli dobrovolníci, mohli to být členové ČSM (viz dále), rodiče, učitelé. Pionýři z celé školy tvořili "skupinu", jejíž vedení bylo, pokud víím, placeným zaměstnáním. Když jsem byl na druhém stupni, vedla pionýrskou skupinu na naší škole Jana Sázavská, předpokládám, že studovala pedagogický institut a byla to slušná paní (či spíš slečna).

I když si myslím, že v celostátním či celovýchodoevropském měřítku poslední třetina 50. let už byla o něco mírnější než roky předchozí, v Praze 10 v oblasti školství se v této době děly dost hrozné věci. Pan učitel Srp nám, kdo jsme v pionýrské organizaci nebyli, koncem 7. třídy naznačil, že bychom mu zjednodušili život, kdybychom tam vstoupili s tím, že on by nám dělal oddílového vedoucího. A tak jsem byl i já na konci 7. třídy "ošátkován" a 8. třídu jsem absolvoval jako pionýr. Víím, že akce s panem učitelem Srpem byly zajímavé, byť konkrétně si už vzpomínám jen na se setkávání nad fyzikálními a chemickými pomůckami. Vztah k šátku v naší třídě vřelý nebyl, jeden spolužák si jej pomaloval, jiný nemoha jej rozvázat si jej přestřihnul či přeříznul, kdosi svůj vztah k němu vyjádřil, že jej vyhodil z okna naší učebny (u přízemních pavilónů ovšem bylo jednoduché si o přestávce pro něj dojít).

Pro starší děti a mládež tehdy existoval Československý svaz mládeže (ČSM). Běžné bylo, že se tam vstupovalo v 8. třídě. Já jsem tam nikdy nepodal přihlášku, přesto mi o prázdninách po ukončení školní docházky spolužačka přinesla domů legitimaci člena ČSM. Podobně jako byly pionýrské kroje, existovaly i jakési svazácké stejnokroje. Osobně jsem nikdy žádnou z těchto uniforem ani nevlastnil, ani neměl na sobě.